

Izšla je Zgodovina slovenskega alpinizma

Štiriindvajsetega decembra je bila v polno zasedeni dvorani Zemljepisnega muzeja v Ljubljani predstavitev monografije Zgodovina slovenskega alpinizma, med katero smo izvedeli nekaj zanimivosti o njenem nastajanju. Za govorniško mizo so se zbrali avtorja knjige dr. Peter Mikša in mag. Urban Golob, soavtor dr. Aleksander Bjelčevič, ki je prispeval poglavje o zgodovini plezanja v Triglavski severni steni, starosta himalajskih odprav Tone Škarja ter moderator, alpinist in novinar Miha Lamprecht, ki je večje vodil pogovor. Lamprecht je na kratko predstavil knjigo in poudaril, da gre za večplastno monografijo, ki govori o genezi slovenskega alpinizma, na katero smo čakali dolga leta. Pred njo je bilo marsikaj že narejenega s kronološkim poročanjem in zapisovanjem Francija Savenca, z Zgodovino slovenskega planinstva Toneta Strojina ter raznimi članki in publikacijami. Peter Mikša je pojasnil, da je bil glavni razlog za pisanje dejstvo, da take knjige še ni bilo. Ko se je pred šestimi leti odločil za temo doktorskega študija, izbira ni bila težka. Ker se je zavedal, da ni pretirano dober pisec, se je za pomoč obrnil na Urbana Goloba, izkušenega publicista, ki je zbrano gradivo spravil v berljivo obliko. Strokovni recenzent Aleksander Bjelčevič je dejal, da je Triglavska stena z dolžino okoli štiri tisoč metrov in višino tisoč metrov ena od največjih evropskih sten, kakršnih je v Evropi skupno le kakih pet. Zgodovina slovenskega alpinizma v tej steni je tudi zgodovina slovenskega alpinizma v malem. Zato se je zdelo avtorjem, da bi bilo smiselno vzporedno podati tudi zgodovino plezanja v Steni, ki je okoli leta 1900 še vedno veljala za enega od velikih problemov Vzhodnih Alp. Pred dvema letoma je izšel plezalni vodnik za to steno, v pričujoči monografiji pa so golim opisom

smeri dodali še zgodbo. Po mnenju Toneta Škarje so že dolgo vedeli, da bi bilo treba napisati tako knjigo, vendar so vsi čakali, da bo to naredil nekdo drug. Zato občuduje avtorja, da sta to zmogla. Zdi se mu velik dosežek, celo državotvorno dejanje. To je vir, deblo, iz katerega se lahko dalje pišejo posamezne zgodbe. Mikša je čutil dolg do generacij, ki so ustvarjale slovenski alpinizem. Vsaka, še tako objektivna zgodovina je tudi subjektivna. Z Urbanom sta knjigo gradila kronološko, izpostavila sta 37 alpinistov in alpinistk, tako imenovanih stebrov slovenskega alpinizma, in skušala objektivno graditi na zgodovinskih virih in dejstvih. Potreben je bil filter zbranega gradiva, zato sta sodelovala s strokovnimi bralci – pomočniki, ki so soustvarjali alpinizem od 50-ih let prejšnjega stoletja naprej. Z intervjuji, ki jih je naredil Golob, sta dodajala meso celotni zgodbi. Na vprašanje, kako bi monografijo uvrstili v mednarodni prostor, je Bjelčevič odgovoril, da kolikor ve, take monografije nima še noben evropski narod. Obstajajo posamezna dela, tematsko razdeljena, vendar celote, kakršna je pravkar izdana knjiga, po njegovem mnenju še ni niti pri Poljaki, ki so ena vodilnih himalajskih velesil. O morebitnem prevodu Golob meni, da za tujce ne bi bil dovolj samo prevod. Če bi na primer angleški alpinist prebral, da je Pavle Kozjek sestopil po Čihulovi smeri v Široki peči, mu to ne bi popolnoma nič pomenilo. Zato bi bilo treba prevod nekoliko prilagoditi in morda tudi razširiti z določenimi razlagami, da bi tujci dobili pravi vtis o alpinizmu v naših gorah. Miha Lamprecht mu je hitro repliciral, da če smo iskreni, tudi Slovencu, ki se z alpinizmom ne ukvarja, podatek, da je Pavle Kozjek sestopil po Čihulovi smeri, ne bi pomenil kaj dosti več kot tujcu. Škarja je dodal, da se ideja o prevajanju naših knjig ni nikoli dobro prijela, kljub nekaterim, že obstoječim prevodom. Peter Mikša je glede kriterijev za izbor 37 alpinistov in alpinistk

kot stebrov slovenskega alpinizma pojasnil, da sta osnovne kriterije sicer imela, vendar sta jih tudi sproti določala. Stebre sta postavila iz različnih razlogov; upoštevala sta tudi vplivnost posameznika na slovenski alpinizem. Za vsakega izbranega alpinista oziroma alpinistko sta na kratko utemeljila, zakaj je pomemben oziroma pomembna za naš alpinizem. Ogromno fotografskega materiala je bilo doslej še neobjavljenega ali redko videnega. Želela sta ga čim manj retuširati, da se je na slikah ohranil duh časa, kakršen je bil ob nastanku posnetka. Zato so nekatere fotografije slabše. Na koncu je Urban Golob samokritično pripomnil, da sta mogoče kaj nehote spregledala, tako da knjiga najbrž ne vsebuje čisto vsega. Zato se zanašata, da bo morda nekoč prišlo do nove, dopolnjene izdaje.

Mire Steinbuch

ŠPORTNO PLEZALNE NOVICE

Sanjski par za Škofica

Davnega leta 1994 je Tadej Slabe v Mišji peči opremil smer z imenom Sanjski par, jo preplezal in ji prisodil oceno 8c. Kratko smer po stropu luknje, ki je po njegovi aktivnosti v njej že takrat dobila ime Tedijeva luknja, je kmalu še podaljšal, a cele smeri s podaljškom ni uspel preplezati. Je pa to februarja leta 2003 uspelo Urošu Perku, ki je podaljšanemu Sanjskemu paru prisodil oceno 9a. Od takrat se je v njej zvrstilo nekaj vzponov predvsem tujcev, med katerimi je vsekakor najbolj znano ime Adam Ondra, in vse do danes se je obdržala Perkova ocena 9a. Nov slovenski vzpon v tej smeri je v začetku decembra uspel Domnu Škoficu. Domen ima sicer na svojem seznamu vzponov zabeleženi že dve smeri teh težav – leta 2010 je v Mišji peči preplezal Martina Krpana, leta 2012 pa v sosednjem Ospu Halupco. Poleg tega je Sanjskemu paru dodal

še dve preplezani smeri z oceno 8c+. Nekaj dni pred uspehom v Tedijevi luknji je preplezal Histerijo, na "sanjski" dan pa še Človek ne jezi se.

Nova Ondrova smer gb+

Čudežni, šele 20-letni fant s Češke, ki si v času pisanja prispevka lasti že 88 preplezanih smeri z oceno 9a in več, je bil sredi decembra uspešen še v svoji tretji smeri z oceno 9b+. Vasil Vasil, smer v češkem plezališču Sloup, je Adam opremil pred petimi leti in za uspeh porabil dobrih 20 plezalnih dni v obdobju dveh let. Po avtorjevem mnenju nova 9b+ sicer ni tako lepa kot prva smer te ocene The Change na Norveškem ali La dura, dura na Iberskem polotoku, ampak 9b+ je pa vseeno 9b+.

Belgijka postala četrta ženska s preplezано ga

Ena najbolj uspešnih tekmovalk v zgodovini športnega plezanja Muriel Sarkany je v francoskem plezališču Gorges du Loup preplezala smer Punt-X (9a) in tako postala šele četrta ženska z uspehom v tako težki smeri. Prva ženska, ki je preplezala smer z oceno 9a, je bila Španka Josune Bereziartu. Že leta 2002 je preplezala smer Bain de Sang v švicarskem Saint Loup. Druga ženska, ki je zmogla tako težko smer, je francoska plezalka Charlotte Durif. Leta 2011 je v francoskem plezališču Verdon preplezala smer PPP. Kot tretja se je v ženski klub 9a vpisala ameriška plezalka Sasha DiGiulian s preplezано smerjo Erra Vella v Margalefu.

Vojaško tekmovanje

Chamonix je 20. in 21. novembra 2013 gostil mednarodno vojaško tekmovanje v športnem plezanju. Tekmovali so tudi slovenski plezalci, pripadniki slovenske vojske. Po pričakovanjih se je z dvema zlatima medaljama najbolje odrezala Mina Markovič, ki je zmagala v

težavnosti in balvanih. Klemen Bečan je osvojil dve srebrni medalji, Maja Vidmar je bila srebrna v težavnosti in bronasta v balvanih, Martina Čufar pa ravno obratno – srebrna v balvanih in bronasta v težavnosti. Slovenija je osvojila prvo mesto v skupni razvrstitvi, drugi so bili pripadniki francoske vojske, tretji pa Švicarji.

Predzadnja tekma za DP

23. novembra 2013 so člani Alpinističnega kluba Slovenska Bistrica organizirali predzadnjo tekmo za državno prvenstvo v težavnosti za mlajše in srednje kategorije. Skupaj je na tekmovanju nastopilo 172 mladih športnih plezalcev in plezalk, ki so se pred zaključnim tekmovanjem v Kranju borili za predzadnji komplet točk državnega prvenstva v težavnosti. Med njimi so si nekateri že zagotovili zmago v skupnem seštevku v sezoni 2013. To so bili Tjaša Kalan (AO Kranj) v kategoriji kadetinj, Janja Garnbret (Šaleški AO) v kategoriji starejših deklic (obe sta zmagali na vseh dosedanjih tekmah) in Kilian Čop (Šaleški AO) v kategoriji mlajših dečkov. V ostalih kategorijah smo na skupne zmagovalce morali počakati do zaključka državnega prvenstva v začetku decembra. Zmagovalci tekme so bili: Anja Balantič (ŠPO Jesenice) in Aljaž Resnik (ŠPO Kamnik) pri cicibanah, Patricija Pirc (ŠPO Rašica) in Maks Bogolin (AO Črnuče) pri mlajših deklicah oziroma dečkih, Janja Garnbret (Šaleški AO) in Tine Rozmanič (ŠPO Radovljica) pri starejših deklicah oziroma dečkih ter Tjaša Kalan (AO Kranj) in Martin Bergant (PK Škofja Loka) pri kadetih.

Plezalni dnevi Kranja

Zaključek tekmovalne sezone v težavnostnem in balvanskem plezanju je gostila športna dvorana na Zlatem polju v Kranju. Na osmih Plezalnih dnevih Kranja, ki so potekali od 29. 11. do 1. 12. 2013, so se plezalci vseh kategorij borili

za zadnje točke državnega prvenstva v sezoni 2013. Prvi dan je bil rezerviran za tekmovanje mlajših kategorij v težavnosti, kjer so na najvišjo stopničko stopili Bine Meke (PS DPC Šmartno) in Jana Ravnik (ŠPO Jesenice) pri cicibanah ter Maks Bogolin (AO Črnuče) in Mia Krampfl (AO Kranj) pri mlajših dečkih oziroma deklicah. Državni prvaki v težavnostnem plezanju za sezono 2013 so postali: Aljaž Resnik (ŠPO Kamnik) in Jana Ravnik (ŠPO Jesenice) v kategoriji cicibanani, pri mlajših dečkih oziroma deklicah pa Kilian Čop (Šaleški AO) in Patricija Pirc (ŠPO Rašica). Drugi tekmovalni dan so z balvanskim tekmovanjem začeli kadeti in kadetinke. Pri fantih je zmagal Anže Peharc (ŠPO Tržič), ki je s popolnim izkupičkom dveh zmag osvojil naslov državnega prvaka. Enak rezultat je v kategoriji kadetinj uspel Juliji Kruder (ŠPO Celje). Tekmovanje so nadaljevali starejši dečki in starejše deklice, kjer sta Miha Hajna (PK Škofja Loka) in Janja Garnbret (Šaleški AO) zmagala na obeh letošnjih tekmah za državno prvenstvo in – tako kot njuna kolega v kadetski kategoriji – slavila osvojitev državnega naslova s popolnim izkupičkom točk. Vrhunec drugega dne je bil finale članov in članic v težavnostnem plezanju. Pri članih je bil najboljši Domen Škofic (ŠPO Radovljica) pred Juretom Raztresenom in Urbanom Primožičem (oba PK Škofja Loka). Pri članicah je zmagala Mina Markovič (PK 6b Ptuj). Na drugem in tretjem mestu sta bili domačinki Tjaša Kalan in Tina Šuštešič (AO Kranj). Državna prvaka v sezoni 2013 sta postala Domen Škofic in Mina Markovič. Vzporedno s finalom članov in članic so se za zadnje balvanske točke v letošnji sezoni potegovali še mlajši dečki in mlajše deklice. Pri fantih je zmagal Kilian Čop (Šaleški AO), nov najboljši rezultat pa mu je prinesel tudi naslov državnega prvaka. Pri mlajših deklicah smo spremljali superfinale, v katerem si je Vita Lukan (ŠPO Radovljica) z zmago zagotovila tudi naslov državne prvakinja.

Zaključni dan tekmovanja so se za zadnji komplet točk v težavnosti borili kadeti in kadetinke ter starejši dečki in starejše deklice. Pri kadetih je zmagal Martin Bergant, pri kadetinjah pa je bila najboljša Tjaša Kalan (AO Kranj). Pri starejših dečkih sta si tudi po superfinalu prvo mesto delila Tine Rozmanič (ŠPO Radovljica) in Luka Drolc (ŠPO Rašica), pri starejših deklicah pa je bila še enkrat najboljša Janja Garnbret (Šaleški AO). Naslova državnega prvaka so se veselili Martin Bergant (PK Škofja Loka) pri kadetih, Tjaša Kalan (AO Kranj) pri kadetinjah, Matic Kotar (ŠPO Rašica) pri starejših dečkih in Janja Garnbret (Šaleški AO) pri starejših deklicah. Vzporedno s tekmovanjem srednjih kategorij so v balvanih plezali cicibani in cicibanke. Pri fantih je zmagal Miha Miljavec (AO Kranj), pri dekletih pa se je najbolje izkazala Letija Fajfar (AO Kranj). Naslova državnega prvaka sta se veselila Lan Möscha in Erna Sefić (oba ŠPD Korenjak). Na večernem članskem spektaklu sta pri balvanih slavila Mina Markovič (PK 6b Ptuj) in Jernej Kruder (ŠPO Celje). V ženski konkurenci sta se za našo najboljšo plezalko uvrstili mladi Katja Kadič (ŠPO Rašica) in Julija Kruder (ŠPO Celje). V moški konkurenci sta se na drugo mesto uvrstila Domen Škofic (ŠPO Radovljica) in Gregor Vezonik (AK Ravne). Ker pa sta oba zmagovalca zadnje tekme manjkala na prvi tekmi državnega prvenstva na Logu, se je v ženski konkurenci naslova državne prvakinja veselila Katja Kadič (ŠPO Rašica) pred Matejo Hohkraut (PK Laško) in Tjašo Kalan (AO Kranj). Pri moških je pokal za naslov državnega prvaka šel v roke Sergeju Epihu (PK Škofja Loka), drugi je bil Dominik Fon (AO Kranj), tretji pa Jernej Kruder (ŠPO Celje). Klubski naslov so si tokrat zagotovili plezalci in plezalke iz AO Kranj (5554 točk), pred PK Škofja Loka (5295 točk) in ŠPO Rašica (3843 točk).

*Novice je pripravil
Peter Mikša.*

NOVICE
IZ TUJINE

Drzen načrt Ralfa Dujmovitsa

Le na dveh osemtisočakah alpinisti še niso stali pozimi. To sta K2 in Nanga Parbat, oba v Pakistanu. Toda slednji je veliko lažje dostopen, z nižje ležečimi baznimi tabori, ki se nahajajo na travi in ne na ledeniku. Zatorej je razumljivo, da je Nanga Parbat prvi na vrsti za zimski vzpon. In letos bo tam (je že) v zimski sezoni kar velika gneča, saj na 8125 metrov visoko goro poskuša zlesti več odprav. Tri med njimi bodo poskušale po Schellovi smeri v Rupalski steni. Poleg tričlanske odprave poljskih alpinistov bo tam tudi Italijan Simone Moro s soplezalcem Davidom Goettlerjem. Moro je do sedaj opravil že tri prve zimske vzpone na osemtisočake (Šiša Pangma, Makalu in Gašebrum II) in je tako verjetno najbolj izkušen zimski himalajec v tem trenutku. Še zanimivejša novica prihaja izpod Diamirske stene, ki je prišla na slab glas po poletnem incidentu talibanov v baznem taboru. Tam se že nahaja Nemeč Ralf Dujmovits, ki bo skušal na vrh priplezati sam. In to ne kakorkoli, temveč v hitrem in alpskem stilu. Dujmovits, ki je že pred časom zbral vse vrhove osemtisočakov, se je namreč odločil za aklimatizacijo drugje, in sicer na najvišjem vrhu Južne Amerike, na Aconcagui. Tam je dvakrat spal na 6000 metrih in dvakrat na vrhu (nekaj metrov pod višino 7000 metrov), kar je po njegovem mnenju dovolj za hiter vzpon na Nanga Parbat. S takšnim pristopom se je izognil dolgotrajnemu plezanju v mrazu in ždenju v baznem taboru pri zimskih temperaturah. Počakal bo do prve vremenske priložnosti in skušal v enem zamahu priplezati na vrh.

Ines Papert na še neosvojenem šesttisočaku

Čeprav so gore v Kumbuju, deželi Šerp pod Everestom, med